

С Т А Н О В И Щ Е

на Председателството на Народното събрание по Конституционно дело 6 от 1994 г.

Конституционно дело № 6 от 1994 г. е образувано по направено искане от Министерския съвет на 12 май 1994 г. до Конституционния съд. С него се търси разрешаване на спор за компетентност между Народното събрание и Министерския съвет по чл.149, ал.1, т.3 във връзка с чл.84, т.11 от Конституцията; чл.12, б."в" от Закона за гражданското въздухоплаване и чл.7, ал.1 от Закона за морските пространства.

Със свое определение от 19 май 1994 г. Конституционният съд допуска направеното от Министерския съвет искане като преценява, че от съдържанието на искането се разбира, че не се повдига спор за компетентност, а става дума за тълкуване на чл.84, т.11 от Конституцията относно пребиваването на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея. Преценява се, че съображенията изложени от Министерския съвет, всъщност обосновават необходимост от задължително тълкуване на съда в този смисъл по чл.149, ал.1, т.1 от Конституцията.

Пълният текст на чл.84, т.11 от Конституцията гласи: "Народното събрание разрешава изпращането и използването на български въоръжени сили извън страната, както и **пребиваването на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея**". В някои заварени от Конституцията закони се определят конкретни

правомощия на различни държавни органи /Министерския съвет, отделни министерства /, които се отнасят до специфични интереси и дейности на държавата по повод пребиваване на различни видове военна техника или кораби на територията на страната. Такива са Законът за гражданското въздухоплаване /обн.,ДВ.бр.94/1972 г.; изм. и доп., бр.30/1990 г./ и Законът за морските пространства /ДВ., бр.55/1987 г./. В чл.7, ал.1 от Закона за морските пространства се посочва, че чуждестранен военен или подводен кораб може да влезе във вътрешните морски води и да посети откритите пристанища и рейдове с разрешение на Министерския съвет, ако не е предвидено друго в споразумение между Народна Република България и държавата на знамето. В Закона за гражданското въздухоплаване - чл.50 се казва, че полети на чужди въздухоплавателни средства във въздушното пространство на Народна Република България, непредвидени в международни конвенции и спогодби, се извършват след получаване на разрешение от Министерство на външните работи.

Тези действащи закони безспорно са "заварени" от Конституцията по смисъла на параграф 3 от нея. Въпросът е дали и доколко те влизат в противоречие с чл.84, т.11 от Конституцията. За да се отговори на този въпрос се налага изясняване на съдържанието вложено от законодателя в отделни термини и словосъчетания на чл.84, т.11. Считаме, че се налага тълкуване на: "чужди войски" и "територията на страната". "Територия на страната" като съчетание се съдържа в няколко конституционни разпоредби - чл.2; чл.9; чл.18; чл.35, ал.1; чл.84, т.11; чл.158, т.2; чл.159, ал.2.

Известно е, че в правната теория понятието територия се третира с известни различия. Според едно от тях /на проф. д-р Л. Владикин, от курса му по "Общо държавно право", част 1 - "Общо учение за държавата", стр. 401 - 431/, под понятието "територия" на една държава следва да се разбира строго определена част от земната повърхност, включително и пространството под нея / подземно и подводно/, териториалните и вътрешните води, както и принадлежащото към всички тези елементи въздушно пространство.

Изясняване на съдържанието и обема на понятието за "територия", които са вложени в конкретните конституционни текстове ще допринесе за изясняване на спорните въпроси предмет на това дело.

Считаме, че термина на чл.84, т.11 "чужди войски" също се нуждае от тълкуване и изясняване като обхват, съставни елементи и др.

Търсеното тълкуване ще даде отговор на безспорно значимия въпрос за съответствието на посочените два "заварени" закона с Конституцията и за решаване на възникналия спор за компетенции.

ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ